

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v število ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent. — Oglasi zdravnikov, strokovnjakov, poslovalnic in vabil po 1. — Oglasi denarnih zavodov po 1. 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa 1. 2. — Oglasi naročnine in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Novi položaj javnih glasil

Takojmenovani izvršni pravilnik k italijanskemu tiskovnemu zakonu iz l. 1848 je napravljen v italijanski javnosti različen vtis. Fašistovska javnost in fašistovska glasila ga seveda brezpogojno odobravajo. Voda struje fašistovskih skrajnežev posl. Farinacci je naravnost navdušen, kakor priča pisanje njegovega lista «Cremona Nuova». Navdušen so tudi vsi tisti činitelji, ki so že za časa zadnje volilne borbe dokazovali svojim volilec potrebo omejitve tiskovne svobode, katero da veljavno nalaga oziroma državljansko disciplino. Ti krogi slavijo sedaj zmago svojih nazorov glede dolžnosti in pravic moderne tiska.

Na drugi strani si ni težko misliti, kakšno stališče zavzame opozicijsko časopisje napram novemu tiskovnemu zakonu. Vsa opozicija je enodušna v protestih proti določim omejitvam, ki jih predvideva novi odlok. Opozicijski listi na glasajo, da je ukrep protistuden in nezakonit, ker spreminja tudi bistvo samo odloka o tisku iz l. 1848. Javna glasila so z novim pravilnikom ponižana v položaj človeka, ki je izgubil po ustavi zajamčene svobode, čigar državljanska osebnost je okrnjena z izrednimi ukrepi. Tako se da torej primerjati novi položaj javnih glasil s položajem človeka, ki je postavljen pod policijsko nadzorstvo.

Do sedaj je bil odgovorni izdajatelj lista odgovoren za morebitne prestopke, ki bi jih zagrešil njegov list, le pred zakonom, torej tako kakor vsaka druga oseba, ki se zavezuje za sposobno, da lahko odgovarja za svoja dejanja. Edina omejitev tiskovne svobode je bila grožnja s kaznjem, s katero pretijo različni zakoniki.

Po novih predpisih je položaj popolnoma drugačen. Lastniška pravica izdajateljev javnih glasil je močno omejena. Dejanski gospodar listov, ki odločajo o njih življenju ali smrti, je sedaj prefekt. Načelnik pokrajinske uprave izdajateljem lahko vzkrati, kadarkoli se mu zljubi, svobodno razpolaganje z njihovimi lastninami, ki jim ustavi nadaljnje izdajanje lista. To je na dlani, kakaj znana stvar je, da zadobivajo zakoni svojo konkretno vsebino po praksi, ki je v rabi pri njih izvajanju. Ta praksa pa je odvisna od tolačenja besede, ki je — to je tudi znano — zelo razglajeno.

S takimi razlogi utemeljuje svoje proteste proti novim odredbam o tisku ne samo široko opozicijsko, temveč tudi vsi tisti listi, ki podpirajo sedanjo vladno, a se obenem ponajša s svojo zvestobo do ustave in njene nedotakljivosti. Temu stališču — da je nova odredba protustavna in nezakonita — se je pridružil tudi osrednje vodstvo združenja italijanskih časnikov v svojem protestu, ki ga objavljamo na drugem mestu. Poleg omejenih naziranj pa je treba radi popolnosti omeniti še eno: nekateri filofašistovski listi smatrajo rovi odlok o listih za obžalovanja vreden incident, ki je posledica sedanjih političnih razmer. Ker pa smatra sedanje omejitve tiskovne svobode za primerno sredstvo, s katerim se bo pospešila normalizacija političnih prilik, ki jo ima vlada v svojem programu, jo je treba odobravati. Ali jo normalizacija z novim odlokom v resnici kaj pridobila, je seveda drugo vprašanje, ki ga ti listi previdno puščajo na strani.

Nase stališče smo označili na kratko že zgoraj. Vedno smo bili prišasti popolne tiskovne svobode in taki ostanemo tudi v bodoče. Kar se tiče našega pisanja, se po novih odredbah ne bo v ničemer spremenilo. Strmoglavljanje režimov ne figurira na našem programu. Tudi nismo nikakoli politični megalomani, da bi hoteli igrati kako vlogo pri reševanju tako globokih političnih kriz, kakor je sedanja. Naš časniškarski program je vestno in resnično obveščanje naših čitateljev, a političen program — varovanje in obramba interesov našega ljudstva. Že dosedaj smo vršili to svojo nalogo v mejah one discipline, ki jo sečaj uzakonja novi pravilnik. Enako bomo postopali tudi v bodoče.

Kljub temu pa bodo postavljeni kakor vsi drugi listi Italije — vstevši fašistovske — tudi naši slovenski listi na težko preizkušnjo. Vendar pa si tudi oblastvo ne sme zapirati oči pred dejstvom, da mu bo naložena z novim odlokom skrajno kočljiva naloga. Od tega, ali jo bodo znala smoteno vršiti, bo odvisna v mnogem bližnja bodočnost notranjopolitičnega življenja v Italiji. Vsako drakonično izvajanje nove odredbe bi moglo imeti nepopravljive posledice, ker bi oddaljilo vsako normalizacijo po dolgo dobo let, a zatiranje in ustavljanje listov bi postalo evropski škandal, ki bi gotovo ne služil niti normalizaciji mednar. prilik in odnosov.

Nove omejitve tiskovne svobode so torej dvorezen nož, ki v nespretnih rokah lahko bolno zareže v važne interese Italije. Kar se tiče naše dežele, je naša topla želja, da bi naši juljski prefekti glede te zadeve vestno postopali po programu, ki ga je sporočil novi tržaški prefekt v svoji pozdravni poslanici od 28. junija t. l. s sledečimi besedami: «Z dušo uprto proti sveti in srečni bodočnosti bom v svojem delovanju prežet z najvišjimi načeli pravice, ki so mogoče činitelj socialnega napredka in ki morajo posebno veljati na ozemlju, kjer se križajo težka mednarodna vprašanja in sosedni narodi gledajo na naše delo ter ga sodijo».

Seja ministrskega sveta

Davek na dohodek kolonov se znižuje — Pobiranje prometnega davka na živino

RIM, 9. Danes ob 9. uri je ministrski svet nadaljeval včerajšnjo razpravo. Navzočni so bili vsi ministri.

Ministrski predsednik on. Mussolini je dal ministrom financ in pravosodstva nalog, naj sporazumno sestavita ukaz, ki bo določil delokrog državnih podtajnikov. V smislu tega ukaza si državni podtajniki ne bodo smeli postaviti lastnih pisarnic izven pisarnic ministra. Državni podtajnik bo imel v uradu le enega tajnika, arhivarja in strojepisca.

Nato je ministrski svet razpravljal o osnutku za ukaz, ki daje podkomisarja za zrakoplovstvo iste časti, ki jih imajo državni podtajniki; dalje o dogovoru, ki je bil sklenjen 7. maja 1924. z družbo «Eerin Aereo Espresso Italiana», da postavi zračno linijo med Italijo, Grčijo in Turčijo.

Ministrski svet je dovolil državnemu svetniku comm. Igino Brocchi, da ostane še nadalje član upravnega sveta družbe Sidiabn ter upravni svetnik Avstrijske državne banke.

Finančni minister je obvestil ministre,

da bo zaključek poslovnega leta še ugodnejši kakor je domneval v svojem govoru v senatu. Radi tega se davek na dohodek kolonov znižuje od 10% na 5%. Zemljiški davek ostane neizpremenjen. Davek na iznajmo blaga za trgovanje z živino 1% se bo plačal samo enkrat, t. j. v trenutku, ko bo živina pripeljana v klavnico. Uvoz in vse druge izročitve so proste davka.

Na Reko in Kvarnersko pokrajino se raztegnejo zakoni glede odstopa in zastave plač; isto velja za zakone, ki urejajo vojaško službo.

Na predlog prometnega ministra Casati se znižajo prispevki mesta Pule za kr. dopolnilno šolo. Osojbe šolskega skrbstva v Trstu in Tridenta ostane do 30. junija 1925. polnoštevilno na svojem mestu. Za javna dela v Kvarnerski pokrajini se odobri kredit 9 milijonov.

Končno je ministrski svet razpravljal o zakonskem načrtu, ki potrjuje pravilnik k kr. ukazu od 14. junija 1923, št. 1397 glede reforme zastavljajnic.

Seja je končala ob 13. uri. Prihodnje seje skliče predsednik.

Zopet incident na meji

Italijanski stražniki streljali na avtomobil — Človeških žrtev ni bilo — Gen. Bodrero na poti v Ljubljano

BEograd, 9. (Izv.). Zunanje ministrstvo je prejelo sporočilo, da so sinoči napadli italijanski finančni stražniki jugoslovski potniški avtomobil s streljanjem. V avtomobilu sta se vozila ravnatelj carine Vasa Dimitrijevič iz Beograda in carinarski upravnik na Rakeku Rafajlovič. Dogodek se je izvršil na cesti med Platinio in Rakekom. Proti avtomobilu je bilo oddanih 10—15 strel, ki pa niso ranili nobenega potnika; le avtomobil je bil poškodovan. Na lice mesta je odšla komisija, da preišče vso zadevo. Vlada je protestirala pri italijanskem poslaniku. V Beogradu vlada veliko ogorčenje radi incidenta, še posebno, ker javnost domneva, da je bil napad naperjen proti državnim uradnikom, ki so se vozili v avtomobilu.

Italijanski poslanik v Beogradu odpoval v Ljubljano

BEograd, 9. (Izv.). Italijanski poslanik gen. Bodrero, ki se je prejšerajšnjim vrnil iz Rima, je nenadoma odpoval v Ljubljano. Tu vlada prepričanje, da je odhod italijanskega poslanika v zvezi z novim incidentom na meji.

Pašićeva taktika

BEograd, 9. (Izv.). Kakor zaznavajo iz vladnih krogov, je mogoče, da bo Pašić spet izzval novo vladno krizo. Po mnenju radikalov je položaj zanje izredno ugoden, češ da se bliža opozicija popolnoma razdor. O vsem tem so razpravljali na včerajšnji seji ministrskega sveta in tudi na današnji konferenci vlade.

Pašić bo poročal kralju, takoj po povratku v Beograd, o sedanjem položaju ter ga bo znova skušal prepričati, da so edini izhod iz krize volitve; obenem bo podal ostavko vlade, da bo imel kralj proste roke in se bo lahko posvetoval z načelniki parlamentarnih skupin.

Radikalci se nadejajo, da bodo ničevne vse kombinacije, ki bi se pojavile pri iskanju izhoda iz krize in da bo ostala kombinacija Pašić-Pribičević osamljena.

Program sestanka Male antante

Sestanek se ne odloži — Pristop Grčije

BEograd, 9. (Izv.). Jugoslovenska vlada je prejela program za sestanek Male

antante v Pragi. Dr. Ninčić in dr. Beneš se ne sestaneta z Litvinovim, kakor je bilo to pričakovati. Na sestanku bodo razpravljali tudi o priznanju sovjetske Rusije. Zdi se, da se bodo ministri izrekli proti priznanju «de jure».

Izmed gospodarskih vprašanj bo prišlo predvsem na dnevni red odškodninsko vprašanje, pri katerem je najbolj interesirana Jugoslavija. V smislu versailleske pogodbe dobi Jugoslavija 5% celokupnega zneska vojne odškodnine. V Beogradu pričakujejo, da bo sestanek zavzel za Jugoslavijo ugodno stališče. Tudi glede pristopitve Grčije k Mali antanti bodo sklopili na sestanku.

Romunski zastopnik Duca je že odpoval iz Bukareste. Ninčić odpoje jutri v spremstvu načelnika kabineta in ravnatelja dopisnega urada. Dr. Ninčić je že prejel od vlade potrebna navodila, kakšno stališče naj zavzame na sestanku. Vlada mu je dala tudi pooblastilo, da se na povratku iz Prage lahko ustavi na Dunaju in sestane z mona. Seipelom, ako se mu bo zdelo umestno.

V beograjskih političnih krogih zatrjujejo, da je Rumunija stavila predlog, naj se konferenca odloži, tako da bi se prej vršila londonska konferenca; na ta način bi zastopniki Male antante že pred praskim sestankom vedeli za stališče Anglije in Francije glede mnogih važnih vprašanj. Toda predlog je bil zavrnjen.

BEograd, 9. (Izv.). Dopisni urad sporoča: Nekateri listi so prinesli vest, da je romunska vlada predlagala, naj se praška konferenca odloži. Jugoslovensko zunanje ministrstvo sporoča, da ne ve za kak sličan predlog.

Radič se ne sme vrniti na Dunaj

BEograd, 9. (Izv.). Na današnji konferenci ministrov je zunanji minister dr. Ninčić javil, da mu je avstrijski zunanji minister Grünberger sporočil, da je Radič prosil avstrijsko vladu, da bi mu dovolila povratek na Dunaj. Avstrijska vlada je Radiču zavrnila prošnjo, ker je za časa bivanja na Dunaju zlorabljal pravico azila in gostoljubnosti, ki mu jo je dovolila avstrijska vlada.

Prihodnji kongres liberalne stranke

RIM, 9. Na sinočnji seji je vodstvo liberalne stranke sklenilo, da skliče kongres stranke na 4. in 5. oktobra v Livorno. Pred zaključkom seje je bil sprejet na predlog poslanca Gaya dnevni red, ki izraža upanje, da bo omejitve tiskovne svobode le začasna in da bo vlada trrsevala novi pravilnik popolnoma nepristransko.

Morski vihar na dalmatinski obali

ZADER, 9. Preteklo noč je divjal ob dalmatinski obali v bližini Zadra strašen morski vihar. Polja so trpela ogromno škodo, vihar je ruval drevesa in trte.

Zinoviev ostane predsednik izvršnega odbora

MOSKVA, 9. Na zadnji seji V. mednarodnega komunističnega kongresa je bil soglasno izvoljen za predsednika izvršnega odbora zopet Zinoviev. Glasovanja se je udeležilo 40 članov izvršnega odbora. Sedež odbora ostane v Moskvi.

Vataja v Braziliji

LONDON, 9. Dopisni urad «Reuters» objavlja brzojavno poročilo iz Buenos Airesa, na podlagi katerega je bilo pri vstaji, ki je izbruhnila pretekli petek zvečer v S. Paolo, ubitih 250 oseb, 200 pa jih je bilo ranjenih.

WASHINGTON, 9. Poslanstvo Združenih držav v Buenos Airesu je sporočilo zunanjemu ministrstvu, da so braziljanske vladne čete zasledile S. Paolo.

Nasprotni sporazumu med Francijo in Anglijo

Herriot o sestanku

PARIZ, 8. O današnjem sestanku MacDonald in Herriot je izdalo zunanje ministrstvo naslednje poročilo: Ministrska predsednika Herriot in MacDonald sta v navzočnosti poslanika Crewea in gg. Aterkouse, Selby, Rocca, Seydou, Chaumette, Bergery in Hamerling danes ob 6. uri zvečer pričela posvetovanje pri oni točki, pri kateri sta prenehala na sestanku v Chequersu. Posvetovanja so bila končana ob 8. zvečer in se bodo nadaljevala danes na angleškem veleposlanstvu in jutri ob pol 9. dopoldne v francoskem zunanem uradu.

Po najnovejših informacijah danes sestavljena francoska nota sploh ne bo objavljena.

PARIZ, 9. Agencija «Havas» sporoča: Pogovor med Herriotom in MacDonaldom je končal ob 13.35. Herriot je izjavil, da je prepričan, da je potek pogajanj ugoden in se bo posrečilo sestaviti besedilo skupnega sporazuma, ki bo vsebovalo francosko in angleško stališče glede izvršitve Dawesovega načrta. Londonska konferenca bo končnoveljavno določila, kako naj se izvede načrt.

«Matin» poroča, da je Herriot obvestil na sestanku MacDonald o francoski spomenici, v kateri naznanja francoska vlada nemški, da bodo nemški zastopniki pripuščeni na konferenco šele tedaj, ako bo nemški državni zbor sprejel zakone glede izvršitve Dawesovega načrta.

MacDonaldove izjave

PARIZ, 9. Agencija Havas poroča: Angleški ministrski predsednik MacDonald je izjavil časnikarjem, da je nesporazumen med Parizom in Londonom popolnoma brez vsake podlage. Poročilo, ki ga bo prejel tudi tisk, bo potrdilo skupnost naziranj obeh vlad. Rešitev je po mnenju MacDonalda mogoča, toda treba je potrpljenja in velikodušnosti. Dosegli smo že prvi sporazum, je rekel MacDonald; mi nismo sovražniki s krinko prijateljstva, ampak pravi prijatelji, ki se trudijo, da bi odstranili vse težkoče, ki so na poti do dosege skupnega cilja. Posrečilo se nam je določiti podlago sodelovanja, toda treba je še počakati. Kajti, ako hočemo doseči končni uspeh, moramo proučiti trdno vsa vprašanja. Sporazum, ki smo ga dosegli danes, bo ključ za končnoveljavno ureditev, za katero se bomo neumorno potegovali, ker smo odločno sklenili, da vzpostavimo med obema državama pravo stalno prijateljstvo.

MacDonald je ob zaključku omenil, da se bo vršila londonska konferenca 16. t. m. Skupna spomenica bo poslana vsem zaveznikom; toda ta spomenica ne bo vsebovala končnoveljavnih obvez, ampak le namig francoske in angleške vlade, da je splošni sporazum med zavezniki mogoč. Ta spomenica ne bo poslana Nemčiji, ker zadeva samo zaveznike.

Dva dečka zažgala vas

NICE, 8. V vasi Villeneuve d'Entraunes sta se dva dečka igrala z vžgalicami ter pri tem nehote zanetila ogenj, ki se je naglo razširil na vso vas, obstoječo iz 16 hiš, ter jo v kratkem popolnoma upepelil. K sreči pa ni bilo človeških žrtev.

Krvava drama na sodnji

NICE, 9. Včeraj popoldne se je na tukajšnji sodnji odigrala krvava družinska drama. Neka družina je prišla na sodnijo, da bi poravnala neko zadevo, radi katere sta se sprla zet in tast. Pred razpravo se je zet zopet sporekal s taščo, potegnil revolver ter jo ubil s petimi strelji. Ubijalec je italijanski podanik, rodom iz Gradca.

Položaj Špancev v Maroku se boljša

MADRID, 9. Predsednik direktorija je sinoči izjavil novinarjem, da so zadnje vesti, ki so dosepele iz Maroka, posebno ugodne. Kmalu potem je uradno poročilo potrdilo, da je položaj zelo zadovoljiv. Vse potovanja so bile preskrbljene z živili in strelivom, nekatere so bile izpraznjene, ker nimajo nikake strategične važnosti.

Občni zbor «Šolskega društva»

Tajniško poročilo o delovanju društva

Slavna skupščina!

Odkar se naš narod zaveda svoje narodnosti, se je v vedni borbi za svoj obstanek. A čudovito življensko moč ima v sebi, prostoovoljno noče zapasti narodni smrti. Dokaz so nam naša kulturna, gospodarska in druga društva, med katerimi je gotovo najvažnejše «Šolsko društvo», ki je prevzelo skrb za slovensko mladino posebno v onih krajih, kjer preti največja nevarnost raznarodovanja.

Priljubljenost «Šolskega društva» raste v srcu slovenskega naroda od leta do leta. V teku se ne dveletne dobe se je razvilo v močno društvo, ki je na prosvetnem polju izvršilo za omiko slovenske dece veliko delo. A vse to ob nepopisnih zaprekah in težavah. «Šolsko društvo» je šele na početku svoje delavnosti, kajti čaka ga še velika prosvetna naloga: naloga omogočati s svojimi šolami narodno vzgojo mladine toliko časa, dokler se bo našemu narodu boriti za to, kar se šteje drugod za samoočebni umevno.

1. Podružnice «Š. D.»

Z novimi mejami je postalo delovanje C. M. družbe, ki si je pridobila za razvoj slovenskega šolstva zlasti na tržaških tleh neprecenljivih zaslug — za naše kraje nemogoče in vsled tega se je rodila misel v bivši C. M. moški podružnici tržaški o ustanovitvi «Šolskega društva», ki naj bi že vseh 89 obgoječih C. M. podružnic, ki so ostale tostran meje, združilo v eno celoto: postalo naj bi narodno društvo skupno vsem Slovanom v Italiji. V njem naj bi našel prostor vse slovenske — hrvatske stranke in struje, da strnjene pod krilom «Šolskega društva» delujejo za vzgojo slovenske dece v materinem jeziku in naj bi ne bilo nobenega, ki bi se hotel pod kakršnokoli pretvezo odtrgati od skupnega narodnega dela.

V tem smislu se je prvi odbor obrnil z okrožnico do vseh bivših C.M. podružnic in je našel odziva skoro pri vseh, žal pa — ponavljam — da smo naleteli pri tem na velike zapreke s strani oblastev. Tako je dobila večina bivših podružnic na prošnjo po ustanovitvi podružnice «Šolskega društva» naslednji odgovor:

La R. Prefettura di Trieste
Vista la domanda della Società Scolastica di (imenuje kraj), intesa ad ottenere l'approvazione del proprio statuto, tenuto presenti le informazioni avute e gli elementi a sua disposizione circa l'attività della costituente società.

Visto il disposto del § 6 della legge 15. 11. 1867 B. L. I. No 134
determina:

L'istituzione della Società Scolastica di (imenuje kraj) non è consentita.

Il presente provvedimento può essere impugnato con ricorso al Ministero dell'Interno pel tramite di questo Ufficio entro 4 settimane dal giorno dell'intimazione.

Il Prefetto
Crispo Moncada.

Proti tem odlokom so se vložili utoki, ki pa do danes niso še rešeni.

Drugod so bili odborniki za oblastvo sumljivi, nevarni in nezanesljivi elementi. Dokaj slučajev imamo tudi, kjer ni bilo mogoče dobiti osebe, ki bi si upala sklicati občni zbor.

Vsled teh in drugih zaprek se je «Šolsko društvo» obrnilo skoro do vseh slovenskih kulturnih društev v Italiji s prošnjo naj zberejo v svoji sredi zaupnike, ki naj prevzamejo nalogo pobiranja članarine, darov i. t. d. Uspeh je bil za nenormalne razmere, v katerih živimo, zadovoljiv.

2. «Šolstvo»

V naslednjem podajam podatke o zasebnem slovenskem šolstvu od časa, obstoja «Šolskega društva».

Slovenska šola pri Sv. Jakobu, katero je Š. D. izdatno podpiralo, je štela koncem šolskega leta 1922-23 28 razredov z 1295 učenci in sicer 640 dečkov 655 deklic. Nastavljenih je bilo 31 učiteljev — učiteljic in 2 kateheta. Umrla je marljiva učiteljica Milost.

V šolskem letu 1923-24 je bilo 27 razredov. Število učencev je padlo za 71. In sicer je bilo 552 dečkov in 672 deklic, skupaj 1224. Poučevalo je 31 učiteljev in učiteljic ter dva kateheta. Mesto umrle učiteljice je bil imenovan uč. Pavletič, kot suplent. Voditelj šole je gospod A. Čok, ki jo vodi res z vso vnmemo in ljubeznijo, tako, da šola uživa splošen ugled. Uspeh obeh let je zadovoljiv.

«Šolsko društvo» je tudi izdatno prispevalo za vzdrževanje sledečih otroških vrtcev:

Sv. Jakob (Trst) 1922-23 80 otrok. Leta 1923-24 126 otrok; Skedenj 1922-23 84 otrok. Leta 1923-24 98 otrok; Sv. Mar. Mag. 1922-23 46 otrok. Leta 1923-24 81 otrok; Sv. Ivan 1922-23 120 otrok. Leta 1923-24 137 otrok; Vrdeca 1922-23 53 otrok. Leta 1923-24 58 otrok; Rocol 1922-23 37 otrok. Leta 1923-24 52 otrok. Skupaj leta 1922-23 420 otrok, leta 1923-24 552 otrok.

Število otrok v otroških vrtcih je torej v preteklem šolskem letu 1923-24 naraslo za 132 v primerj s prejšnjim letom 22-23. Nov otroški vrtec je nameravalo društvo odpreti v Sv. Križu pri Trstu, kjer je bilo priglasih nad 50 otrok. Dasi je bil pripravljen že učni prostor z vsem potrebnim inventarjem in učili in dasi je komisijki ogled dogljal prostor kot popolnoma primeren, ki je odgovarjal zakonitim zahtevam, vendar je oblastvo iz «razloga», da je že zadostno preskrbljeno z italijanskim vrtcem — prošnjo zavrnilo in prepovedalo odprtje tega vrtca. Nadalje je sklenilo S. D. otvoriti vrtce v Gorici, v to svrhu predložilo prošnjo, a do danes ni vkljub večkratnemu urganju še rešena.

Potrebe na šolskem polju so velike povsod, posebno v večjih krajih, toda pomoč tem je odvisna le od nadaljnjih dohodkov, ki jih bo «Šol. društvo» prejelo.

3. Refekcija

Da ostanejo otroci ves dan pod nadzorstvom vrtnaric, da se otroci ne kvarijo in pohujšujejo po ulicah, da je mogoče tako tudi starišem iti služiti vsakdanji kruh, je «Šol. društvo» vpeljalo za otroke na vseh vrtcih brezplačna kosila. Ravno tako prejema kosilo na šoli pri Sv. Jakobu 250 najubožnejših otrok, v prvi vrsti sirote ter otroci bolnih in brezposelnih starišev. Ljudstvo je pokazalo za to akcijo brezmejno zanimanje. Sočustvovanje z gladnimi in ubožnimi otroci je postalo tako veliko, da je društvo prejemale od vseh strani darove v naravi, kakor: krompir, fižol, ječmen, moko, testenine itd. Imena vseh teh plemenitih darovalcev so že bila objavljena v

listu. Naj jim bo na tem mestu izražena ponovna iskrena zahvala, zlasti mladmama v Hrúsi in Trnovem, ki sta boje otroke oskrbovali skozi vse leto z mlekom. Pa tudi naši trgovci v Trstu so si s svojo darovitostjo pridobili neprecenljiv zaslug.

Na vseh vrstah je bilo dano v šol. letu 1922-23 otrokom 47182 kosil. Leta 1923-24 59194 kosil. Skupno se je dalo na vrstih 106.376 kosil.

Na šoli pri Sv. Jakobu se je dalo leta 1922-23 otrokom 41.199 kosil. Leta 1923-24 81072 kosil. Vseh kosil se je tedaj razdelilo na vrstih in šoli 228647.

4. «Dan naše dece».

Vsled zaprek, s katerimi se mora boriti delovanje družnic na deželi, je bilo treba fiskati drugačnim potom vire dohodkov, za kritje velikih stroškov. Vpeljana je bila vsako leto na dan «Nedolžnih otrok» t. j. 28. decembra zbirka za «Naše dece». To je še le začetek, ki pa mora prenesti najširše plasti našega ljudstva. Zbirka za ohranitev naše dece se mora vršiti vsako leto 28. decembra in segati do zadnje slovenske koče. Dan «Naše dece» mora postati narodni praznik Slovanov v Italiji, praznik naše mladine. Da smo tudi pri tem naleteli na težkote, hišne preiskave preganjanja, v nekaterih krajih celo na zaplenbo denarja itd., je že znano. Kakor so imeli marljiv nabiralci različne sitnosti s strani lokalnih varstvenih organov, tako se je moral tudi centralni odbor zagovarjati pri kvesturi, kar pa — seveda — ni imelo nikakih posledic. Naše ljudstvo se globoko zaveda, da kar nam narava sama pripisuje, nam ne sme nihče prepovedovati. Ono ljubezen, ki jo čuti vsak narod do materinega jezika, bomo vsadili v srca tudi naših otrok, kakor so nam jo sporočili naši predniki.

5. Prireditve.

Zelo pohvalno moramo omeniti, da so nekatera naša kulturna društva priredila razne veselice in zabave v korist «Solskega društva». Med temi je gotovo ostala v najlepšem spominu slavnosti, ki jo je priredilo «Sol. društvo» 6. 8. 22. s sodelovanjem 25 pevskih in godbenih društev v Sezani. Nadalje so imela prireditve: V Ajdovščini Mladinski krožek; v Rimanjih društvo «Slavec»; v Trstu pev. društvo «Kolo»; prireditve v Postojni, Idriji, Tolminu i. dr. Več otroških prireditev so uprizorili otroški vrtni sami z velikim moralnim in materialnim uspehom. Naj bi naša narodna društva to posnemala in imela vsako leto vsaj eno prireditev v korist «Solskega društva». To bi nam gotovo mnogo pripomoglo in olajšalo skrb za vzdrževanje naših zavodov.

6. Darovi in volila.

Vemo, da ni prijetno delo zbirati in prositi denarne doneske, ako je namen se tako blag, ker se vsakdo boji, da bi ne bil komu nadležen. A včasih je vendar le potrebno vzpodbujati posameznike, ker marsikdo od raznih drugih skrbih prezeje kaj dobrega, kar bi rad storil, ko bi ga na to kdo opozoril na primeren način.

V našem slučaju lahko trdimo, da zaslužijo denarni darovi posebno pozornost in zahvalo. Dasi je ljudstvo v skrajnem pomanjkanju, bedi, brezposelnosti, se vendar z vso ljubeznijo spominja ob vseh prilikah: pri krstih, birmi, porokah, pogrebih in drugih dogodkih «Solskega društva». Vsakodnevni izkazi darov v listih nam pričajo o tej veliki požrtvovalnosti. Denarni zavodi, posojilnice in hranilnice, gospodarska društva se tudi radi odzovejo vsakokratnemu pozivu «Sol. društva».

Ne smemo pozabiti, da so se nekateri dobrotniki spominjali «Solskega društva» tudi v svojih oporokah. Zapišimo so sicer nekatere majhne, vendar se tu vidi, da je seme, ki ga je vsadilo «Sol. društvo», vzklilo celo v srčih prirostelega seljaka.

Lah Matija iz Rocola št. 705 je zapustil v svoji oporoki 30 L. Sancin Ivan iz Sv. M. Magd. je zapustil 24 L. Parovel Peter iz Ulice (Mačkoviče) 50 L. Največjemu dobrotniku pok. Antonu Poljšak iz Šturji pri Ajdovščini mecenu «Sol. društva», ki je zapustil vse svoje premoženje v vrednosti nad 100.000 L, je postavilo «Sol. društvo» na njegov grob dostojen spomenik, ki bo poznim rodovom pričal o plemenitosti naradne duše. Odkritja se je udeležil tajnik «Sol. društva» z nekaterimi otroci Sentjakobske šole.

Slava spominu teh narodnih dobrotnikov, katerih imena ostanejo zabeležena za vedno v zgodovini «Sol. društva» in slovenskega naroda.

Poleg tega mora kronika naše poslovne dobe, žal, zabeležiti tudi smrt nekaterih naših marljivih sodelavcev in podpornikov. Tomo Sorli, Stefan Ferluga, Ivan Mančko, Fon Josip, Mar. Prelogova, Stanko Znidarič, Dr. Nada Slavikova i. dr.

Bodi jim trajen in blag spomin!

7. Odbor.

Odbor izvoljen na občnem zboru 6. 8. 1922 v Sezani se je konstituiral tako-le: g. Dr. Josip Abram, odvetnik Trst — predsednik, g. Andrej Zink, dekan Opčine — podpredsednik, Fran Venturini, učitelj Sv. Jakob — tajnik, g. Ivan Ziberna uradnik v pok. Trst — blagajnik, g. Dr. Josip Wilfan, odvetnik Trst — blagajnikov namestnik, gospa Milica Medvedčikova Gorica — gospa Milana Pirjevecova — Sezana, g. Alojzij Urbančič, nadučitelj Miren, g. Kraigher Josip trgovec — Postojna — odborniki.

Tekom poslovne dobe je imel odbor 19 sej, katerih se je udeležil vedno kak član nadzorstva.

Ne bomo naštevati razprav in sklepov teh sej, ker sem prepuščam, da je vsem cenj. zborovalcem jasno, da je bil smoter odbora povzdigniti «Sol. društvo» do najvišje stopnje moči in slave.

H koncu svojega poročila, naj se omenim, da bi bilo naše «Solsko društvo» popolnoma nepotrebno, ako bi naš narod

užival količikaj pravic na šolskem polju. Dobro vemo, da plačujemo dvojni davek. Majhni narodi lahko izkrevave... a ta neznačajni narod slovanski vendar ne bo ne more umreti. Zato bodi skrb «Solskega društva», da ne umrjemo. Pod praporom «Solskega društva» bodimo še nadalje pogumni nevtrajni branitelji napredka in izobrazbe našega naroda.

BRANIMIROV DOBRAVSKI:

Naša mladina

njene napeke in naloge.

I.

Večkrat sem se vozil ali korakal s popotno palico v roki po naši lepi domovini in pot me je zanesla v razne kraje: trge, vasi in vasice. Kar me je posebno ob takih prilikah zanimalo, je bilo življenje naših starih in se prav posebno mladih ljudi, naše mladine, našega upa in nade. Posebno rad sem se med njimi pomudil ob nedeljah, saj je ta dan za naše podeželsko ljudstvo — dan počitka in veselja po trudopolnem in napornem tedenskem delu. Marsikje sem bil — zroč naše ljudi, zlasti naš mladež — ginjen od veselja in kar ločiti se nisem mogel od tega ali onega kraja. Pa me je po veselim dnevi, ki sem ga prebil med njimi, h katerim sem si želel, zanesla pot v drugi, zanesla me je v tretji, četrti, peti kraj... in tudi tu sem bil ginjen, da, v resnici ginjen — pa ne od veselja, marveč od žalosti do solz!

Negotov je bil moj korak, ko sem zapuščal take vasi in zapuščal sem jih hitro, ker sram me je bilo stati med njimi, ki pravzaprav ne zaslužijo se imenovati «naši». Obstal sem nad vso in se žalostno ozrl nazaj... Mislim sem: Mladina draga, ne bodi slepa! Ali res ne vidiš, da pot, po kateri korakaš, ni prava, da vodi v brezno, iz katerega ni rešitve! Uberi mi drugo, uberi pot dela, resnice, pravice, uberi jo in krepko stopaj po njej! Ne bo ti sicer ta pot postlana s cvetjem, temveč s trnjem, katerega se mladi ne smejo ustrašiti; zato pa ne vodi v brezno, ne vodi v prepade in jame — ne, ker je namenjena višjemu idealu. Le polagoma se vzpenja in mnogo šteje vijug in ovinkov nevarnih, da ne vidiš daleč pred seboj in ne mnogo za seboj, njenih stopenj navzgor ne čutiš, ko po njej korakaš, da se tem popolnejšega in zadovoljnejšega čutiš na vrhu, na cilju, ko zreš na one čudne nižine, na temo, v kateri si plaval.

II.

Molčal sem pa dosedaj in upal kot pravi Latinec: Dum vivimus, speramus! (Dokler živimo, upamo!) in upal na boljše čase... Upal sem poln optimizma, da se mladina sama prepriča o resničnosti mojih misli, ki so, vem, misli mnogih, mnogih, ki zrejo in motrijo življenje naše mladine. Vendar so mi pa razmere, v katerih živimo, pretrgale molk in menim, da mnogim v korist. Kar sem dosedaj le čutil, o čemer sem dosedaj le razmišljal, kar sem povedal le znanec, zaupnim svojim prijateljem in prijateljem mladine, hočem danes povedati vsem, ki vedo, kaj je njih dolžnost, in onim, ki se tega, žal še ne zavedajo. Drugim zato, da jih izveljem iz zmot, v kateri tavajo in po nepotrebnem trtajo svoje energije, prvim pa zato, da bodo s svojim delom vzor drugim, da sami zdravijo slepe in jim kažejo pred seboj luč, obenem pa, da jih s to ali ono mislijo izpopolnijo v njihovem delu in da jim izbršijo še kako ostalo sled svojčasnih napačnih naziranj. Vsem pa naj velja besede pesnika Stritarja, ki izkušen pravi:

Srce brez glave
dela zmešajave,
glava brez srca
tudi ne velja:
srce in glava —
ta je prava!

III.

V posebnem poglavju se hočem zato dotakniti najprej napak, ki jih pri mladini opažamo pogostokrat, in jih razgladi.

Že stara, dobro vkoreninjena vera med ljudstvom je, da se človek napak in slabih lastnosti zelo hitro in rad navadi in nerad ter jako težko odvadi, ker so mu prešle že v meso in kri in ga nevidno izpodjedajo, da sam tega ne čuti. Pogledimo samo našega šolskega malečka, ki se vsega slabega sam nauči, h knjigi pa ga morajo stariši siliti — najmanj s opominom največkrat pa s šibol — In nasprotno! Ne bilo bi mu treba dvakrat reči: Pusti knjige in pojdi na zrak! Naj ga pa oče ali mati radi slabih lastnosti še tako krega in kara, morda celo nanaže — č božjo mastjo — ne bo šlo tako hitro. Morda se res kesa par sekund ali minut, dokler čuti se bolečine na telesu, morda živi celo par dni ali ves teden pridno in postopa v vsem pravilno, a nagneje v njem je vse prehuho in dejanje skoro nehoti ponovi, ker je volja v njem premajhna. — Pa tudi pri odrasli mladini opažamo isto, vendar pa v manjši meri, ker — kakor pravijo ljudje — «raste pamet s starostjo».

Lahko bi pri tem še marsikaj pripomnil, a menim, da zadostuje, pa tudi moji namen ni pisati knjige o tem poglavju, temveč podati le v kratkem svoje misli. — Pogledimo si sedaj nekaj poglavitnih napak, «nadebudne mladine»! Pri tem se seveda ne bom oziral toliko na šolske otroke kot na naše 14—20 letne fantje in sicer predvsem podeželske.

Prvo, kar mi je na mojih potovanjih po deželi palo v oči in me je tudi zaskrbelo v dno srca — je prevelika razuzdanost nekaterih mladeničev in iz tega izvirajoča nedolžna popivanje in pijančevanje po vaskih gostilnah. Ne spotikajte se pa nad menoj, misleč, da govorim kot abstinent. Ne, tudi jaz včasih «pogledam kozareček», a nikdar ne «pregloboko», ker pijem le, kolikor se mi zdi primerno in spodobno! Zmernost je vedno na mestu in prav gotovo vas radi te nihče ne bo obsodil. Posebno si pa to zapomnite pri alkoholnih pijančah: zganji (katerega bi mladina sploh ne smela uživati!) likerji, vino itd... Pomislite le, kakšno gorje se večkrat rodi iz pijanosti! Če citate naše dnevne časopise, zasledite nešteto poročila, da je sin ubil razjarjen v pijanosti (tako vpliva alkohol!) očeta ali mater ali brata. Da bi tega trezen nikdar ne izvršil, se vidi, ko ga «maček» zapusti. V moji rojstni vasi je n. pr. pred kratkim zadal pijan 22-leten sin očetu na glavi prav občutno rano, ki se bo še dolgo poznala. Kakšne morajo biti potem družinske razmere in kakšen ugled si je sin pridobil s svojim dejanjem, si citatelji lahko sami predstavljajo. Zgodijo se slučaji, ko še manjši bratec umori brata ali sestro, omamljen od alkohola, ne vedoč, kaj pravzaprav dela. Sam vodim kroniko o takih družinskih ubojih, ki se mi zdi včasih naravnost ostra! In da se bo to nadaljevalo, če se ne poboljša naša mlada generacija, je umevno.

In pa tvojemu zdravju, mladina, misliš, da čezmerno uživanje alkohola ne škoduje? Le čitaj, koliko in koliko pijancev umrje, koliko jih zadene ta ali ona nesreča itd... Naj navedem en sam krutič primer posuovalnosti nekaterih mladeničev. Lansko leto me je zanesla pot v neko čedno vasio tržaške pokrajine, kjer sem videl na latve oči, kako se je popolnoma pijan valil v cestnem jarku 11-leten fantek in nedaleč od njega mu je delal družino njegov oče! Lepa morala, kaj ne??...

Le v vašo korist govorim, mladeniči, in ne v svojo ter tudi ne propagiram novih idej: premlevam stare in znane stvari, ki se jih pa pre-

Protest udruženja italijanskih časnika

Osnednje vodstvo udruženja italijanskih časnika je se sestalo v torek 8. t. m. k seji ter je sklenilo z ozirom na odlok o tisku sledečo protestno resolucijo:

«Videvši odlok o tisku, s katerim se v nasprotju z besedilom in duhom naših ustavnih zakonov poverja političnemu oblastvu postopanje, ki lahko dovede do skoraj takojšnje ustavitve katerega lista ali časopisa, si pridružuje vsako odločitev glede imenovanja zastopnika časnikaškega stanu v komisijo, o kateri govori zadnji odstavek čl. 2. omenjenega odloka, ter poudarja sveceno pravico do tiskovne svobode, ki jo omejuje le zakon in lahko odpravi le sodna oblast, katero so vsi odbori in vsi občni zbori, sestavljeni eni in drugi iz zastopnikov najrazličnejših političnih smernic, vedno izrecno priznavali. Vodstvo pošilja vsem listom in vsem italijanskim časnikarjem odločen poziv, naj z dostojno obsodbo pokažejo, kako misli o tem temeljnem vprašanju italijanski tisk».

Omejitev tiskovne svobode in listi

Kakor smo javili že včeraj, je stopil novi odlok o nadzorovanju listov s strani prefektov v veljavo v torek dne 8. t. m. Čl. 6. omenjenega odloka, ki je bil objavljen v turek v uradnem listu «Gazzetta Ufficiale», določa, da se morajo listi prilagoditi novemu tiskovnemu pravilniku v toku 15 dni po dnevu, ko stopi novi odlok v veljavo.

Herriot in šola

Sedanji francoski ministrski predsednik Herriot, ki je obecnim občinski svetovalec mesta Lyon, je kmalu po francoskih državnoborskih volitvah rekel na seji občinskega sveta v Lyonu: Dokler posamezni razredi ne preinejo drug v drugega, dokler se ne more reven dijak povzpeti do iste višine kakor bogat, ni mogoče govoriti o pravi demokraciji. Priznati je treba, da je pouk, kakor se daje sedaj, razredni pouk. Ako je pa na svetu sploh kaka država, v kateri je genij izšel iz najnižjih ljudskih slojev, je to Francija.

Nato je Herriot predlagal, naj občinski svet ustanovi fond, iz katerega bo lyonska občina lahko podelila 50 štipendij revnim dijakom in jim tako omogočila, da dovršijo svoje nauke. Herriot je nadalje zahteval, da se morajo francoske šole tako preosnovati, da bodo dostopne tudi revnim dijakom.

Pristaši nacionalističnega bloka ugovarjajo tej zahtevi po preosnovi šole, češ da je zgodovina pokazala, da šola odgovarja vsem zahtevam; saj je Herriot sam priznal, da je izšla večina francoskega razumnštva iz najnižjih ljudskih slojev.

Tako je n. pr. sedanji predsednik republike Doumergue sin revnega kmetovalca in predsednik poslanske zbornice Painlevé je sin nekega črkostavca.

Torej na Francoskem so si vse stranke edine v tem, da je treba tudi revnim dijakom pripomoči, da dovršijo svoje študije. V šoli ne sme odločevati bogastvo, ampak talent! Kdor je nadarjen, naj gre v šolo in narod ga mora podpirati. Če se Francozi tako skrbijo, da se ne izgubi nobeden talent med ljudstvom, kako bi morali šele mi, ki nam gre za narodni obstoj, podpirati «Dijaško Matico», ki podpira v prvi vrsti revne in nadarjene dijake!

Predavanje Gospodarskega krožka v sv. Križu pri Trstu

Po dolgem času nedelavnosti smo zopet imeli pri nas predavanje in sicer kar nas najbolj veseli, o gospodarstvu. Predavatelj g. dr. Goljevšek je v kratkih besedah opisal korist organiziranega kmetijstva, orisal vse upehe, kateri so se dosegli na Danskem, in nato prešel k obrazložitvi zavarovanja goveje živine.

Pri nas smo imeli pred vojno cvetočo zavarovalnico goveje živine, ki pa je po vojni radi splošne dezorganizacije zapadla. Zavarovali smo se sedaj pri neki zavarovalni družbi, katere pogoji pa nas nikakor ne zadovoljujejo in katera nam nalaga prevelike obveznosti. Sploh nam omejuje našo svobodo pri trgovanju z živino.

Kako vse drugače je bilo pred vojno. Odbor je poznal vse naše krize in težave in svoje delovanje tudi uravnaval po tem.

Mi soglašamo z gosp. predavateljem ali stvar bo šla nekoliko težko, ker nas je polovica gospodarjev zavarovana pri privatni družbi.

Jako smo bili veseli, ko smo ališali od gosp. predavatelja, da bi potem federacije bilo mogoče zavarovati živino tudi proti kužnim boleznim. Sploh, ako bi se mogel ta program izvršiti, bi bili, vsaj kar se tiče živine, brez skrbi.

Udeležba je bila precejšnja. Gosp. Josip Furlan je poudarjal, da je krajini čast, da se zopet obnovi naša zavarovalnica, posebno pa, ker je italijanski zakon zelo ugoden.

Gosp. Tence Josip in Tence Kristjan sta kot biva obdornika zavarovalnice poudarjala potrebo take organizacije in omenila izborna delovanje sosedne zavarovalnice na Proseku. Po dvurnem razgovoru je gosp. Kosuta Just zaključil to koristno predavanje. Upamo, da se gosp. predavatelj v kratkem povrne ter da

smo ga še ne drže ali vsaj nočejo držati. Rečem vam: Če je volja se vse lahko doseže! — Kam grede vaše mladeniške moči, kam živost in delavnost? S pijančevanjem morate sami sebe! Mladina, ali res nič več ne daš na svoj stari pomos? O da, mnogi so med vami, ki znajo biti tudi vzor — mladeničev. In zakaj? — zato, ker sami hočejo! Baš ti so poklicani povzdigniti ostale in jih rešiti propada, ker star pregovor pravi: Stara navada — železna srjaca! ali:

Kar se v mladosti naučiš, nerad v starosti opustiš! (Koniec prih.)

DNEVNE VESTI

se izvršijo v kratkem koraki, da pristopimo k organizaciji zavarovalnice.

PREDAVANJE NA PROSEKU.

V nedeljo, 6. t. m. je priredil pri nas Nar. gosp. krožek po g. dr. Kranjcu predavanje o organizaciji zavarovanja goveje živine. Predavatelj je v zanimivem predavanju orisal ugodnosti italijanskega zakona glede vzajemnih zavarovalnic ter poudarjal in tolmačil potrebo, da našo obstoječo zavarovalnico deloma preuredimo v smislu omenjenega zakona in s tem pripravimo tla za zveze vseh naših obstoječih zavarovalnic in tistih, ki se bodo pri nas še ustanovile.

Gospodarji so sledili z zanimanjem predavanju ter glasno pritjevali predavatelju, ko je poudarjal, da se mora prava združna ideja vcepiti v vsakega našega kmeta. Ravno zavarovalnice pa združujejo naše kmetijske gospodarje v združnem delovanju, tako da sami sebe vodijo in medsebojno delujejo za skupno korist.

Ustanovni občni zbor dijaškega društva N. Tommaseo. Pretekli četrtek se je vršil ustanovni občni zbor tega društva ob še precej številni udeležbi tržaških srednješolcev. Ob otvoritvi zbora je pozdravil g. dr. I. M. Cok zbrano dijaštvo v imenu Dijaške matice in Akad. fer. društva «Balkan», poudarjajoč pomen dijaških organizacij in ne koristi za dijake same in naše ljudstvo sploh. Zahvalil se mu je v imenu zborovalcev predsednik pripravljalega odbora, kateri je spomnil nato dijaške kolike ovire je bilo treba premagati predno se je prišlo do javne organizacije. Dal je nato par smernic za delovanje društva, nakar je javil, da je srednješolska mladina najbolje postila spomin našega Tommasea s tem, da nosi organizacija njegovo ime. Po odobritvi pravil se je izvolil počitniški odbor, kateremu načeluje abitur. Stopar.

Dijaško organizacijo čaka težka naloga. Upati pa je, da bo srednješolska omladina kmalu pokazala potom svoje organizacije, sad lastnega dela. — r.

Članom «Počitniške Zveze». Obveščajo se vsi člani in sekcije (njihovi poverjeniki), da začnemo razpisovati «Almanah» P. Z. 15. t. m. Prosimo zato, da pošljejo vsi poverjeniki kakor tudi posamezni člani neposredno članarino in prispevek za «Almanah» (L 3) tov. Pavlinu Josipu, Gorica, Viale XX Settembre 48; dostavijo naj tudi natančni naslov, da jim zamoremo dostaviti «Almanah» na dom.

Predavanja. V nedeljo, 13. t. m. priredi «Narodno-gospodarski krožek» pod okriljem «Prosvete» predavanje o zavarovanju goveje živine v Koprivi ob 10. uri predp. v Klanču ob 16. uri. V Klanču bo tudi predavanje o društvenem delovanju po odpravi društvenega zakona.

Društvene vesti

Otroški vrtec pri Sv. Ivanu priredi v nedeljo, 13. t. m. ob 5. uri popoldne svojo zaključno veselico z nastopom gojencev gori-navedenega zavoda. Stariši ljubitelji mladine, udeležite se prireditve polnoštevilno!

Otroški vrtec v škodnja zaključil šolsko leto v ponedeljek, 14. t. m. s sv. mašo.

Otroci, ki so med letom pravi marljivo šivali, da pokažejo koncem šolskega leta svojo pridnost, razstavijo v soboto, 12. in nedeljo, 13. t. m. svoja dela v prostorih otroškega vrtca. Nikdo naj ne zamudi te prilike in naj si ogleda razstavo, ki bo odprta vs dan.

Vrtnarica.

Slov. akad. fer. društvo «Balkan» ima ob 20.30 sešatek v navadnih prostorih. Ker se bliža redni občni zbor, naprosamo vse v mestu se nahajajoče tovariše, da se ga udeležijo. Seja se bo vršila ob 18. istotam. — Odbor.

Prireditve otroškega vrtca na Vrčeli se bo vršila v nedeljo, 13. t. m. ob 5. pop. — Vabimo vse ljubitelje otrok.

Javna knjižnica «Sentjakobske čitalnice» je otvorjena občinstvu vsako nedeljo od 10.—11. ure predpodelne. Knjižnica ima zelo bogato zbirko raznovrstnih poučnih in zabavnih knjig, zato jo vsem tople priporočamo, posebno šol-

skolam, ki imajo v počitniško mnogo prostega časa, ki ga lahko koristno porabi s čitanjem dobrih knjig. Stroški za izposojevanje knjig so neznatni; vpisnina znaša 1 liro in mesečni prispevek tudi 1 liro. Nove člane opozorjamo, da se strogo drže pravil, posebno pa naj pazijo na knjige od katerih so mnogi zelo dragi in jih je težko nadomestiti.

Prostori knjižnice se nahajajo v poslopu stare policije pri Sv. Jakobu, kjer se vsako nedeljo ob navedeni uri vpisujejo novi člani. Z. M. D. Danes zvečer odborova seja ob 20. in pol v navadnih prostorih. — Predsednik.

S. D. A. ima jutri ob 8.30 sešatek v dvorani DKD pri Sv. Jakobu. Naproseni so člani vseh odsekov, da se sestanka z gotovostjo udeležijo. — Odbor.

Iz tržaškega življenja

Nevaren padec dečka. 12letni Angel D'Elia, stanujoč v Kladnu-Sv. Alojzij št. 529, je včeraj okoli poldne padel pri igri z nekoga zida ter se hudo udaril v trebuh. Deček je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer je zdravnik dognal, da ima revez poskodovana jetra. Ostal je v bolnišnici. Njegovo stanje je precej resno, ker se je bati komplikacij.

Po cenji jo je izkupil. Komaj enoletni Felice Murdocco, stanujoč v Vico S. Fortunato št. 15, se je včeraj jutraj igral doma na oknu, h kateremu je bila prislonežena stolica. Medtem ko je mati pospravljala v kuhinji, se je maleček skobal na stolico in od tam na okno. Predno je mati zapazila njegovo početje, se je mali akrobata nagnil, zgubil ravnotežje ter padel z visine prvega nadstropja na ulico. Otroka pa je menda res čuval angel varuh, kajti kljub temu, da je priletel na kameniti tlak, je ostal skoro neposkodovan; le po levi nogi se je nekoliko opraskal. Vendar ga je mati prenesla na rešilno postajo, toda tudi tamonj zdravniki ni mogel ugotoviti na otroku nikake zunanje, ne notranje poškodbe.

Insolventen gost. Pred kakim tednom se je nastanil v hotelu «Milano» 31letni Agostino Fasullo, ki se je izkazal za trgovca iz Aleksandrije. Moč je dejal, da namerava ostati v našem mestu in bi bil tudi ostal, da ga ni včeraj ravnatelj hotela vpludno opozoril, naj poravnava račun, ki je znašal že preko 500 lir. — Toda Fasullo je na ta vpluden opomin ravnodušno odgovoril, da nima v žepu niti belica. Ravnatelj hotela je bil s tem odkritosrčnim odgovorom tako malo zadovoljen, da je dal Fasullija aretirati. Insolventen «trgovec» je dobil brezplačno stanovanje v «hotelu» v ulici Coroneo.

Poskušeni samonar zaljubljenega finančnega strážnika. Včeraj okoli 12. ure sta dva gospoda, ki sta se vrstala iz grada Miramar, našla nedaleč od vhoda v park mladega finančnega strážnika, ki se je zviljal na tleh v bolečinah. Steklenica z ostanki octove kisline, ki je ležala poleg njega je jasno pričala, da se je strážnik zastrupil.

O dogodku je bila obveščena rešilna postaja, odkoder je prihitel na lice mesta zdravnik, ki je dal mladeniča prepeljati v mestno bolnišnico. Tam mu je zdravnik izpral želodec ter ga s tem spravil iz nevarnosti.

Strážnik je 20-letni Aldo Dettoni, rodom iz Zadra, dodeljen stotnjici pomorskih strážnikov. Dognalo se je, da je imel mladenič ljubavno razmerje z neko mlado Tržanko, ki se mu je v zadnjih dnevih iznevrila. Zalost rade ljubezenske smole ga je prignala do obupnega koraka.

Samor na javni ulici. Sinoti okoli 23. ure je oster pokl vzbudil pozornost ljudi, ki so se izprehajali po Viale XX S.tembre. Nekteri so se radovedno ozrli; zapazili so na neki klopi moža, ki je nenadoma omahnil vznak. Iz ust mu je privrel curek krvi. Medtem ko so nekateri zmed navzočih priskočili k neznanu, ki je še tiščal v otrpli desni revalver, je nekdo obvestil o dogodku rešilno postajo. Na lice mesta prihitel zdravnik je prišel zaman, kajti neznanec je bil že mrtev; krogla, ki si jo je pogнал v usta, mu je predrila možgane.

Pri samomoru niso našli nikakih listin, da bi bilo mogoče dognati njegovo istovetnost. Moč je dostojno obleden in je star približno 50 let. O vzrokih samomora seveda ni tudi nič znano. Po oblastvenem izvidu je bilo truplo prepeljano v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Krvava šala. Včeraj predpodelne je bil prepeljan v mestno bolnišnico kmet Ivan Legovich, star 27 let, doma iz vasi Mughetto pri Poreču. Mladenec je imel težko rano na glavi; prebita mu je bila čreplja. Sorodniki, ki so ga spremljali, so povedali, da se je Legovich pri delu na polju šalil s svojimi tovarišim Markom Stavariem, starim 27 let, stanujočim v isti vasi. Stavar je za šalo zamahnil proti Legovichu s kolom ter ga nehoti udaril z njim po glavi. — Legovich je bil sprejet v nevarnem stanju v kirurški oddelki.

Kriza v furlanskem fašizmu se torej nikakor ni razrešila, ampak morda še bolj poostrela, kajti poglavar upornikov posl. Ravazzolo in njegovi tovariši nikakor ne bodo odnehal v svoji borbi proti agrarno-bančni struji, kakor oni pravijo, ki sedaj dominira v furlanskem fašizmu.

Odpis davkov. Generalno ravnateljstvo direktnih davkov pri finančnem ministrstvu je odredilo z odredč o z dne 18. junija 1924, št. 4609, da se dovoli vsem onim, ki so trpeli škodo po zadnji toči, odpis davkov na podlagi predpisov bivše države.

V tem ožiru je merodajna naredba avstr. ministrstva od 25. dec. 1917, št. 516, ki določuje, da vsak davkoplačevalec, ki hoče v slučaju elementarnih nezdog povodenj, toča i. dr.) biti deležen odpisa zemljiškega davka, mora na nekolokavnem papirju prijaviti pristojnemu davčnemu uradu sledeče:

a) v teku 8 dni po ugotovitvi škode mora poslati tozadevno naznanilo z navedbo poskodovanega zemljišča (parcelno številko in številko posesne pole);

b) ko je pobral pridelek, najpozneje pa do 31. decembra, mora napraviti prošnjo za odpis davkov; v prošnji mora navesti dohodek, ki mu je bil uničen, in celotni dohodek, ki bi ga bil imel, če bi ne bil poskodovan.

Rok za naznanilo škode ad a) je v danem slučaju izjemoma podaljšan do 15. julija t. l.

Pogreb lesnega trgovca Josipa Goljevškega. Včeraj popoldne se je vršil iz južne

postaje v Gorici pogreb nenadoma premu-
nulega lesnega trgovca Josipa Goljev-
ščka, katerega se je udeležilo veliko
število goriškega občinstva.

V pondeljek jutraj se je mudil pokojnik
po opravih v Trzinu in je ob enem tudi
izkoristil bližino morja s tem, da se je
malo pred poldnevom šel kopat. V vodi
mu je nenadoma postalo slabo in na nje-
gov obupni krik so mu prihiti na pomoč
ljudje, ki so se kopali v bližini ter ga iz-
vlekli na kopno, kjer so ga poskušali spravi-
ti zopet k zavesti, toda zaman, ker je
pokojnik čez par trenutkov že izdihnil, ne
da bi prišel zopet k zavesti. Zadel ga je
nabrzje kap.

Vest o njegovi tragični smrti je pretresla
vso Gorico, kajti pokojnik, splošno znan
in ugleden lesni trgovec, je bil tipična pri-
kazen v goriškem življenju. S svojim iz-
rednim trgovskim darom si je znal ustvari-
ti takorekto iz nicesar veliko premo-
ženje. Ceravno je bil že 75 let star, je
opravljal in vodil svoje večkrat naporne
trgovske posle še vedno z vztrajnostjo in
žilavostjo mladeniča, vsled česar je nje-
gova nenadna smrt navzlic njegovi že pre-
cej visoki starosti osupnila vse one, ki so
ga poznali.

Njegovi vsled tako nepričakovane smrti
globoko užalosteni družini naše iskreno
sožalje!

Simenčev koncert. Vstopnice na sobotni
Simenčev koncert, za katerega vlada v
Gorici veliko zanimanje, se prodajajo od
danes naprej v trgovini Kat. tiskovnega
društva v Gosposki ulici. G. Simenca bo
spremljal na klavirju naš goriški rojak g.
Anton Neffat, kapelnik in ljubljanski operi.

Goriška porota. V pondeljek se je
vrnila porotna razprava proti 23-letni Kar-
loti Sturm iz Livka, obtožena, da je dne
21. septembra 1922 umorila svoje lastno
nezakonsko dete v Šturijah pri Ajdov-
ščini.

Porotniki so spoznali obtoženko za
krivo detomora, priznali pa so ji delno du-
ševno bolezen in splošne olajševalne okol-
nosti. Na podlagi tega pravoreka je obsodil
predsednik obtoženko na dve leti,
sedem mesecev in dvesti dni ječe, od ka-
terih pa je treba odračunati 9 mesecev
popusta, ker je bila obtoženka doslej ne-
kaznovana.

Obtoženko je zagovarjal odv. dr. Tonkli.
Poglavje brez konca. V pondeljek je
praznil 29-letni Anton Padovan iz Stare
gore, ki je bil zaposlen pri tvrdki za nabi-
ranje vojnega materiala Madoni in Co.,
železne krogle iz naboj. Pri tem nevar-
nem delu mu je naboj neagdoma eksplo-
diral in ga težko ranil po celem telesu.
Kmalu nato je prihitel na mesto nesreče
"Zeleni križ", toda Padovan je medtem že
podlegel zadoblenim ranam.

15-letnj pastir Josip Petrovič iz
Raven se je igral v družbi z drugimi pa-
stirji s patrono, ki jo je našel na nekem
travniku. Med igro se je patrona vnela in
ranila neprevidnega dečka na desnem
stegnu, medtem ko so njegovi tovariši
ostali neposkodovani.

Posledice pozabljivosti. 25-letni Alojz
Bitežnik, prebivajoč v viali XX. Septembra,
je očitno pozabil, da živimo v dobi po
fašistovski revoluciji in je kar na go-
riškem korzu intoniral "Bandiera rossa".
Ter dajal z raznimi vsiklji duška svoji ne-
volji proti Mussoliniju in fašizmu. Njegovo
počtenjanje se pa ni prav nič dopadlo kr-
ozičnikom, ki so ga odpeljali v goriške
zapore, kjer bo lahko študiral zgodovino
poslednjih let.

Sentpeterski Neron. 18-letnemu Francu
Ziani se je omračil um in je hotel kar ves
St. Peter izročiti plamenom ognja, kar je
nemalo razburilo vaščane, ki so nesreč-
nika zvezali, dokler ni prišel "Zeleni križ"
in ga odpeljal v norišnico.

"Splošno slov. žen. društvo v Gorici" je s
svojo mladinsko prireditvijo dne 6. t. m. pre-
kinilo do septembra svoje društveno delo-
vanje. Prisrčno se zahvaljujemo vsem onim,
ki so na katerikoli način pripomogli, da je ta
prireditve tako zadovoljivo uspešna: dram.
krožku za sodelovanje in posojene kulise,
učitelju mand. krožka g. Kosmi za brezplačno
dirigiranje tako dobro proizvedenih točk,
vsem našim mladim igralkam in igralcem,
zlasti pa njihovi učitelji g. Erzenovi, ka-
tera je našla v svoji ljubezni do stvari oni za
učenje potrebni čas kljub veliki zaposlenosti.
Zahvaljujemo se sl. občinstvu za obilni obisk,
s katerim je pokazalo, da ga ne strši nič
izvredna vročina, kadar se gre za dobro
sivar. — Vam pa, pridne odbornice, je bila
najlepša zahvala sijaj v očeh vsakega otroka,
kateri se je vračal domov srečen in zadovol-
joven. — Predsednica.

Iz Idrije. C. kar. komisar za mesto Idrija,
general Off. Castellazzi je izdal na prebival-
stvo našega mesta sledeči proglas: "Poklican
od kr. vlade, da vodim občinsko upravo me-
sta Idrije, prevzamem od danes naprej po-
verjeno mi oblasti, prejemim z globokim ču-
tom dolžnosti in s čisto zavestjo slediti le
najvišjim interesom tega kraja. — Da bo pa
imelo delovanje komisarije v resnici naj-
boljše učinke in uspehe za prerjenje tega
prijaznega mesta Julijske Krajine, je neob-
hodno potrebno, da sloni in se razvija na te-
meljih mirne objektivnosti in sloge. Neiz-
ogibne težkoče, ki spremljajo tak prehod
oblasti, ne smejo nikakor motiti duha tega
delavnega ljudstva, temveč se mora prenesti
te težkoče z moškim srcem in s splošno
dobro voljo. — Z orožjem dela in proizva-
janja, ki naj ga podpirajo sloga, red in dis-
ciplina, dospemo stopnjema do onega jasnega
občnega sožitja, ki je v interesu vseh. Z la-
hkoto dosežemo na ta način srečno prihod-
nost in ves dobrobit, do katerega ima mesto
Idrija vsa pravico in ki lahko postane za vas
in za vaše otroke istina, ako boste znali
kljubovati nesmiselni propagandi dogem in
naukov, s katerimi se skuša udušiti vsako
dobro čustvo napram domovini, ako boste
znali spoštovati svoje žive in proizvajalne moči
z onimi italijanskega naroda, kateri dosledno
stremi z brzim in odločnim korakom proti
vedno blesteči luči. — Beseda miru in disci-
pline, ki jo je nedavno izrekel v prestolnem
govoru naš ljubljani Vlado, naj bo sprejeta
od vseh z dobro vero in s trdnim prepriča-
njem. — Jaz pa sem gotov, da bom imel pri

tem delovanju sprave in spojitve kot svetov-
valce v prvih vrstah ene meščane, katere
družba volja in prava zvestoba do Italije.
V tem polnem prepričanju pozdravim pri-
stno prebivalstvo brez razlike."

Gornji proglas bi si dovolil pospremiti z
naslednjimi opazkami:

Z zadostjenjem jemljemo na znanje, da želi
g. komisar resno delovati za prosep in
razvoj našega mesta, na temelju objektivnosti
in sloge, kar je gotovo želja vseh meščanov.
To željo smo vedno gojili in si želeli mirnega
sožitja z našimi sodržavljanji, toda nasprotno-
valci so temu ljudje, ki so iskali in provocir-
ali razdor edino le iz sebičnih namenov ter
predstavljali naše prebivalstvo oblastem kot
nelojalno in Italiji sovražno. — Svoj namen
so večinoma dosegli, ker bi drugače že davno
morali izginiti s svojih odgovornih mest, če
bi višje oblasti prišle na to, da so varane in
da vse informacije teh ljudi slonijo na iz-
mišljotinah. Idrijčani se popolnoma zavedamo,
da smo italijanski državljani in kot taki smo
vedno pokazali in dokazali naše spošto-
vanje napram državi in zakonom. — Če se se-
ni, se bo g. komisar gotovo o tem prepričal
in želim le, da bi mu uspelo doseči slogo,
toda zagotavljamo ga že vnaprej, da s to
skupino, katere vlada sedaj v idrijskem fašju,
je sloga nemogoča.

G. komisar omenja v proglasu tudi zago-
tovalo našega kralja glede mira in discipline,
česar smo tudi v Idriji, posebno za časa zad-
njih volitev, pogrešali. G. komisarju najbrže
še ni znano, da so ta čas padle "mangance" po
glavah in hrbtih misnih meščanov od ele-
mentov, ki so bili v to svrhu poslani v Idrijo
po posredovanju goričenjske skupine. Ali
ni morda posledica tega, da je dobila v Idriji
komunistična lista nad 600 glasov? — Mi smo
prepričani, da je temu tako, kajti večina teh
volitev gotovo ne verjame nesmiselnim na-
ukom in dogmam komunizma.

Da boste imeli v idrijskih meščanih pri
Vašem delovanju dobre svetovalce, Vas tudi
zagotavljamo, kajti vsi imajo dobro voljo za
sodelovanje z Vami in, kakor smo že omenili,
prav vsi priznavamo svojo lojalnost napram
državi, kar so tudi naši narodni voditelji že
ponovno tudi na najvišjih mestih izjavili.

Želeč Vam največji uspehov za časa Va-
šega upravljanja našega mesta, Vas zagotav-
ljamo podpore vseh meščanov.

Iz Idrije. (Imamo občinskega komisarja!) —
Končno je tudi Idrija prišla na vrsto, da je
dobila občinskega komisarja. — Dolgo je vlada
premišljala, kako bi na najlepši način rešila
to vprašanje, ter se je po dolgem cincanju
vendar odločila. — V soboto je prevzel ob-
činske posle kr. komisar Gran Officiale Cas-
tellazzi, vpokojeni general, ki je bil menda
prej občinski komisar v Trzinu (Monfalcone).
Kakor smo že poročali, se je vršil za to mesto
velik boj med posameznimi strankami oz. ose-
bami, t. j. med videnskim in goriško strujo.
Prva je kandidirala znanega cerkljanskega
komisarja Jarabeka, kateri je bil te dneve od-
stavljen kot obč. komisar v Cerklnem, seveda
v veliko zadostjenjem tamkajšnjega prebival-
stva. Goriška struja je pa že bila dosegla, da
je bil pred tedni imenovan za idrijskega komi-
sarja neki Gorican, po imenu Mondolfo, a je
propadel vsled velikega intrigiranja tukaj-
šnjih oblastnikov. Vlada v Rimu pa, kot se
vidi, ni hotela ugoditi ne enim ne drugim ter
imenovala goričenjskega generala.

Sicer ni vseeno za Idrijo, kdo vodi njeno
upravo, a gotovo bo imenovan g. general
boljši, kot bi bil prosluli Čeh Jarabek, ki ga
imajo v slabem spominu vse občine idrijskega
in cerkljanskega okraja. — Veliko se je po-
tegoval za Jarabeka tukajšnji fašistovski taj-
nik, Hrvat Vlahović, njegov enakovredni pri-
jatelj. Ta človek se je še celo predznil, da
je takoj po političnih volitvah pozval tuk-
župana g. Trevena, da naj odstopi skupno z
občinskimi svetom, češ da nima več zaupanja
s strani prebivalstva, ker je dobila večino gla-
sov v Idriji komunistična stranka. — To go-
rostanlo zahtevo je seveda g. župan kratko-
kmalu zavrnil, ker si je bil pač v svesti, da kaj
takega sme zahtevati le državna oblast. —
Dolgo časa so nato ricali proti občinskemu
zastopu, pri katerem delu jim je pomagal še
kdo, ki bi tega že iz hvalnosti ne smel!

Naj bo kakorkoli, samo radovedni smo, kako
bo vlada utemeljevala razpust občinskega sveta.
Pričakujemo od g. komisarja, da bo kot vi-
sokostojna oseba delal po svojih nazorih, ter
da bo upravljal naše mestno gospodarstvo kot
praktičen človek in da ne bo pustil, da bi vpli-
vale nanj gotove osebe, ki našemu ljudstvu
hočejo le škodovati in ga preganjati. — Upa-
mo, da se bo v potrebi obrnil do pametnih
domačinov, ki mu bodo rade volje šli v vsa-
kem oziru na roko. Imel bo rešiti jako težke
in nujne zadeve, česar ni mogel doseči dose-
dani obč. zastop, kar pa ni bila njegova
krivda, ker so proti vsakemu njegovemu skle-
pu intrigirali gotovi ljudje, ki le radi v kalnem
ribarju!

Kakor je bilo že v dopisu v "Edinosti" pred
par dnevi omenjeno, bi bilo najnujnejše vpra-
šanje, rešitve stanovanjske krize. — G. komi-
sar je gotovo že tudi sam videl uboge ljudi,
ki imajo razpostavljeno svojo opravilo na javni
cesti in menda tudi tam prenočujejo! To vne-
bovijočo krivico bi bilo najnujnejše odpraviti,
ker je vendar sramota za naše mesto! Gosp.
komisar je gotovo tudi že bil v realnem pos-
lopiju, ki je nalašč za ta in noben drug namen
sezidano in sposobno. Ali se mu ne zdi krivica,
da se je odpravil omenjeni zavod iz Idrije?
Naš občinski zastop si je veliko prizadeval,
da bi vlada vrnila Idriji srednjo šolo, toda,
kot za vse slične zadeve, brezuspešno. Upamo,
da se bo g. komisarju tudi to posrečilo in
prepričan naj bo, da bi mu bilo ljudstvo večno
hvaležno. — Se obilo je nujnih zadev, ki še
čakajo rešitve, katerih pa na tem mestu ne
moremo naštevati.

Tem potom se zahvaljujemo dosedanjim
obč. zastopnikom za njihovo pošteno delo,
delo, posebno pa g. županu Trevenu, ki je ve-
liko delal v prid našega mesta in se ni strahil
doprinesiti nikake žrtve, samo da je, če je le
bilo mogoče, vsakemu ugodil.

Vrtolba. V Vrtolbi bo slovesen sklep obrtno-
nadaljevalne šole v nedeljo, dne 13. t. m. ob
10. uri predp. Po otvoritvi se razdelijo učencem
obiskovalna izpričevala. Ob tej priliki se
otvori tudi razstava vseh vajencev; odprta
bo do 8. ure zvečer istega dne. — Vabljeno
so vsi domačini in okoličani, da si jo ogleda-
jo. — Vodstvo.

Dornberg. (G. Perovichu v slovo.) Prišel je
med nas kot Srbin Perovich, sin dalmatinskega
Srba, pravoslavne vere, odšel je kot fašist
Perovich. Prvo leto, ko je komaj za silo go-
voril slovenski, se je ponašal, da je slovan-
skega rodu, zadnje leto, ko je popolnoma ob-
vladal naš jezik, je rabil za strahovanja.
Kot poštni uradnik je s slastjo prečital vsak
slovenski naslov na pislih; kot tak se je baje
zelo izkazal posebno za časa volitev. Delil je

invalidom državno podporo, zabijal je vsa-
kemu, da ne dobi več podpore, ako ne voli
za fašiste. Rekel jim je, da bodo fašisti kon-
trolirali, kdo je glasoval za fašiste in kdo ni.
Takrat je tudi sklical dornberške trgovce ter
jim dal ukaz, da morajo voliti za fašistovski
stranko, sicer se jim odvzamejo koncesije.
Tik pred volitvami je Kalinu zvesto stal ob
strani, ko je prišel nad Dornberg s svojo četo.
Da ja ne pozabimo nikake zasluge, ki bo
povzdignila njegovo ime pri fašistovskih ve-
ljakih, naj omenimo še, da je on gotovo pripo-
mogel k odstranitvi prvaškega brigadirja, ker
je bil napram Slovincem nič več kakor pravi-
čen. Brigadir je šel v Istro, g. Perovich je šel
za njim, menda v Motovun, kjer se mu bo
nudilo širše polje za delovanje, da lahko čim-
prej dobi italijansko državljanstvo; Perovich
je namreč Jugosloven. Njegov fašizem je bil
torej idealen. — Seveda je to le površna slika
njegovega delovanja. Sicer pa bo dovolj, ako
rečemo, da se je Dornberg oddahnil, ko je g.
Perovich vzel slovo. — Dornberžan.

Ustanovitev konsorcija za občinske zdrav-
nišnice na Krašu. Pred nekaj meseci se je skle-
nila v občinskih zastopih sežanskega sodnega
okraja ustanovitev dveh konsorcijev za občins-
skega zdravstva. Prvi naj bi obsegal Sežano,
Povir, Naklo, Rodik in Lokev s sedežem v
Sežani; drugi bi obsegal Dutovlje, Tomaj, Vel.
Repen, Skopo, Koprivo, Avber, Štjak in
Storje s sedežem v Dutovljah. Prefektura v
Trstu ni popolnoma ovrgla tega načrta, pač
je priporočala načrt, naj bi se ustanovila
istotako dva konsorcija za občinskega zdrav-
stva in sicer eden v Sežani, kateremu bi pri-
padale občine Sežana, Storje, Tomaj, Dutovlje,
Avber, Štjak, Skopo, Kopriva in Vel. Repen;
drugi v Divici, kateremu bi pripadale občine
Naklo, Rodik, Lokev in štiri občine postojn-
skega okraja.

Radi tega je g. dr. Runer, občinski komisar
v Sežani povabil vse župane k sebi na posve-
tovanje ter jim priporočal, naj odstopijo od
prvotnega sklepa vzpostavitve dveh konsor-
cijev, ter naj se, ne glede na predlog prefek-
ture, izrečejo za ustanovitev enega samega
konsorcija za ves sodni okraj sežanski z na-
meščenjem enega samega zdravstva.

G. županje so to rade volje storili, ker so
smatrali, da se gre za znižanje občinskih iz-
datkov. Da so se pa sprizljali z željo gospoda
komisarja glede vzpostavitve dveh zdravnikov
v Sežani, če bi prefektura ne odobrila prvega
sklepa, je malo čudno.

Radi tega se čutijo mučno prizadete občine
Dutovlje, Tomaj, Skopo, Kopriva itd. kakor
tudi občine Naklo, Rodik, Lokev, Povir itd.
Čas bi bil, da gg. predstavniki občin vendar
mislijo s svojo glavo in ne kar slepo prikimu-
jejo gotovim gospodom.

Istodobno se je tudi podpisala prošnja radi
vzpostavitve prometne s korijero Vipava - Du-
tovlje - Sežana - Trst, ki je last g. Ferjančiča
iz Vipave, proti čemur pa je g. župan iz Vel.
Repena protestiral, ker ima že črta Sežana -
Trst dovolj prometnih sredstev na razpolago
in ni lepo, da se popolnoma prezira občina
Vel. Repen, skozi katero ima g. Ferjančič prvot-
no koncesijo.

S. K. "Nanos", Vipava - S. K. Ajdovščina-
Šturje (SKAS) - 4 : 0.

Prijateljska tekma, igrana v Vipavi dne 6.
t. m. Povsem zaslužen je zmaga S. K. "Nanos"
in rezultat 4 : 0 je še tem bolj zanimiv,
ker je lansko leto igral SKAS proti S. K. Nanos
neodločno 1 : 1. Baš to nam kaže lepi na-
predek vipavskega moštva, ki je v resnici ho-
mogena celota s čedno kombinacijo, igro
kratkih pasov in večinoma pri tleh, dočim so
Ajdovci postavili 11 mož, ki niso pokazali
skoro nikake skupne igre in le dobri igri svo-
jega branilca Slokarja se imajo zahvaliti, da
ni bil poraz še občutnejši. Morda pa je vzrok
njihovi raztrgani igri to, da je prostor za tra-
ining ajdovskega kluba premajhen in da sploh
ne odgovarja športnemu prostoru. Kar se
Vipavcev tiče, moram le želeči, da pridno na-
daljujejo v trainingu, da nadaljujejo s prija-
teljskimi tekmami z domačimi klubi, povabijo
pa naj tudi močnejše tržaške klube, ker le
tako bodo pridobili še večjo rutino in viga-
nost. Isto svetujem i ostalim klubom.

Potek igre same ne preveč zanimiv, ker so
bili Vipavci skoro ves čas v premoči, le prvih
deset minut prvega polčasa diktirajo Ajdovci
hiter tempo, kateremu pa sami podležejo.
Vratar vipavskega moštva Žgur - najmanjši
mož na polju - ni imel mnogo posla. Več ajdov-
ovski vratar Dečman, ki je še nesiguren.
Odbil je par lahkih strelcev. Eden izmed za-
bitih goalov je bil neubranljiv. G. sodnik je
bil na mestu, le eno hudo napako je pokazal
s tem, da se je pustil vplivati od publike. To
je pokazal s tem, da je 2 popolnoma pravilno
zabita gola vipavskega moštva ajdovskemu -
najprej priznal, nato pa radi glasov publike in
igralcev anuliral. Napaka! Glede publike moram
konstatirati le eno veselo dejstvo: Prihi-
tela je od vseh strani v lepem številu, kar
kaže, da je sport na deželi pridobil ugled. Le
tako naprej! Sicer so se pa gledalci obnašali
sila nedisciplinirano v gotovih slučajih. Pred-
vsem naj se drugi sodnika pusti v miru, zlasti
še če ni domačin!

Sedaj mi pa še dovolite, g. urednik, priti z
neko idejo na dan. Slovenski sport se razvija
ne samo v mestu - temveč tudi na deželi,
kar je sila veselo dejstvo. Ustanavljajo se
celo novi klubi. Da bi se pa moglo delovanje
klubov nadzirati, pomagalo ustanavljati nove
klube, podpirati se ustanovljene in jim iti v
vsem na roko - predlagam merodajnim kro-
gom, predvsem S. D. Adria, kot najmočnej-
šemu športnemu združenju, da ustanove spo-

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA

Roman. (74)

"Tod." je ponovil kapitan Wragge.
Vzklonila se je, pogledala k temnemu nebu
in se ozrla po temni okolici ter mu sledila
rekoč:
"Kar mora biti, mora biti."
Cerkvena ura je bila ravno sedmo in trite-
rt, ko sta zapustila Promenado in stopala po
stopnicah navzdol proti Rozemary-Lane. Sko-
raj v tistem trenutku je dal londonski odvet-
niški pisar svojim podrejenim zadnja povelja
in se postavil na oni strani reke tako, da je
imel pred očmi hišo gospoda Huxtableja.

DRUGO POGAVJE

Kapitana Wragge je obstal približno sredi
ulice Rozemary-Lane in odprl s ključem hišna
vrata. Ko je stopil s svojim gostom v vežo, se
je prikazalo ravno ženšče z vdovsko havbo
na glavi in s svečo v roki.
"Moja nečakinja," je rekel kapitan Wragge,

razumno z obstoječimi klubi nekako športno
vzrezo, kar imamo v vsaki državi na deželi, ki
naj bi poskrbela za igranje prvenstvenih tek-
em za Jugosl. prvaka Jul. Krajine. — Za
danes le toliko športnim krogom v razmišljanje
Morda drugič kaj več.

(O tej športni prireditvi v Vipavski dolini
smo prešli že dva dopisa. Objavljamo ju kot
dokaz, kako veliko je že zanimanje za šport
tudi na deželi. Ob enem priporočamo za naj-
vestnejše uvaževanje tudi razne koristne po-
uke, ki jih vsebuje današnja dopisa. Ured.)
Z Vipavskega. V nedeljo dne 6. t. m.
je imela naša Vipavska dolina svojo športno
senzacijo. Vršila se je prijateljska nogometna
tekma med mladima športnimi kluboma
"Nanos" - Vipava in "Skaš" - Ajdovščina - Šturje.
Prvi obstoja že več časa, drugi pa se takore-
koč še le ustanavlja. Ta dogodek je bil za nas
res nekaj novega in izrednega, ker smo na
športnem polju že nekaj let vsled razmer po-
polnoma potisnjeni v mrtvilo. Vsled tega je
prisostovalo tekmi tudi precejšnje število
občinstva, posebno iz Ajdovščine. Ne da bi
opisoval podrobnosti poteka tekme, kar bi v tem
slučaju bilo težko tudi za strokovnjaka, ome-
njam le, da se je igra razvijala v začetku prap-
lepo in v redu, ter je obetala podati lep
športni užitek. Opažala se je lepa izvešča-
nost nekaterih posameznih igralcev na obeh
straneh, med tem ko je skupne igre nedaosta-
ljalo obema strankama, posebno "Skašu", ka-
teremu se je pač poznalo pomanjkanje vztraj-
nosti v teku, kar je očitna posledica po-
manjkanja primerne igrišča in vaje v teku.
Kričo je temu tudi dejstvo, da je to takore-
koč prva prilika igre z nasprotnikom. Zalibog
smo bili pa že v prvem polčasu razočarani, ker
se je lepo začeta igra razvila v nedisciplini-
rano prekeranje in vsled tega v nelepo igro,
ki je mučno vplivala na sport ljubce gledalce.

Mali oglasi

BOGATA VDOVA, srednje starosti, z 20-letno
želito znanja z gospodi boljših krogov v
svrhu ženitve. Le resne ponudbe, če mogoče
s sliko na upravnistično listo pod M. X. in
"Sonja". 882

MOTORNO KOLO, z vozičkom "James" 1/2
se prod. Pojasnila daje Dekleva, mehanik,
Vipava. 883

A-JOUR, angleški vbod, izvrši se takoj. Via
Coroneo 9, I. 884

VILA v Celju, s 7 prostori, kopalnico in pri-
tiklinami in enostanovanjska hiša, enonad-
stropna, z vpehjanim agenturnim in komi-
sijskim podjetjem, se ceno prodaja. Po-
jasnila: Poštni predal 76, Celje, Jugoslavija. 885

KRONE, goldinarje, plačujemo 1 cent. več od
objavljenih cen. Prodajalna dragocenih ko-
vin, via Bors 2, telefon 12-97. 842

KRONE, goldinarje, plačujemo 1 cent. več od
objavljenih cen. Prodajalna dragocenih ko-
vin, via Bors 2, telefon 12-97. 842

VINOGRADNIKI, GOSTILNICA! Ako
imate bolno vino, oglasite se pri meni, da
vam je popravim, ali dam nasvet. Just Ušaj,
Gorica, Via Carlo Favetti 6. 869

OREHOVA POVLAKA, izredna prilika po
10 cent. ped. Molino Vapore 9. 861

UCENEC priden, lepega vedenja, poštenih sta-
rišev, vešč italijanščine, se sprejme takoj
v trgovino z mešanim blagom. Več pove
Ivan Vidmar, Crnvrh nad Idrijo 873

Nadaljujete naši veliki

POPUSTI NA BOMBAŽEVINI

kakor tudi prodaja naših

KOPALNIH POTREBŠČIN

po izrednih cenah.

ÖHLER

predstavljajoč Magdaleno, "moja nečakinja iz
Londona, na obisku v Yorku. Blagovolila je
vzeti vašo sobo, smatratej torej, da je oddana
moji nečakinja in pripravite posteljo. Ali je
gospa Wragge zgoraj? Dobro. Prosim, poso-
dite mi vašo svečo. Dragi otrok, budir gospe
Wragge je v prvem nadstropju. Dovolite, da
vam pokažem pot."

Prvi je šel po stopnicah gori in revno že-
nišče je prišepetalo Magdaleni s točnim gla-
som:
"Upam, da mi boste plačali, gospica, zakaj
vaš stric ne plačuje."

Kapitan je odprl duri neke sobe v prvem
nadstropju in pokazal na ta način žensko v
svileni obleki in z umazanimi rokavicami, ki
je sedela pri majhni sveči s staro obrabljeno
knjigo v naročju. Postava se je zgoraj končala
v širok, okrogel, bel obraz, ki je bil podoben
luni obdani od havbe z zelenimi trakovi; krole-
vedne oči plave barve so strmele naravnost
predse v praznino in se niso zmele za Ma-
galenino podobo v durih.

"Gospa Wragge!" je zavpil nad njo kapi-
tan, kakor da trdno spi. "Gospa Wragge!"
Dana z vodenimi plavimi očmi je polagoma
vstajala in rastla više in više, da je ni bilo

POZOR GOSPODINJE! Tvrška "Visoagraria"
v Gorici, via Carlo Favetti št. 6, prodaja
kozarce in aparate "Rex", za konserviranje
sadja in drugih živil. Dobijo se tudi potrebna
navodila. Just Ušaj, agronom. 868

SIVILJA, izurjena, se išče za na dom. Zofija
Korda, Srednje Škofije št. 122 pri Trstu. 875

KUHARICA, pridna, izveščana, se išče nujno
za pension. Portorose, vila Lidia. 877

REFOSK istrski, 11 stopinj, dva vagona. Skla-
dišče Poreč, postaja državne železnice.
Sodi od 3-7 hl. Cene ugodne. Pojasnila se
dobijo v zalogi vna Strancar, via Cunicoli 8,
do petka. 879

ZABNICE, ključavnice, ključ, mizarske klopj,
obilici, pile, vijaki, žebli, železna, bakrena
in medena žica itd. Skladišče železnin, via
Filzi 17. 815

2 TOVARNI, 3 prodajalne, 2 lepa vinograde
se takoj prodajo. Prevzete raznih komisij,
blaga itd. Pojasnila daje R. Wratschko,
Ptuj, Jugoslavija. 817

PRIZMATIČNE daljnogledje kupuje Guštr
Hirsch, optik, Via Mazzini 36. 808

BABICA avtorizirana sprejema noseče. Nizke
cene. Zdravnik na razpolago. Govori slo-
vensko. Tajnost zjamčena. Slavec. Via Giu-
lia 29. 542

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje

(L. 4. — vsaki zob)

kupuje

Zlataria Albert Povh

Trst, Via Mazzini 46 (25)

Dajajte prednost 436

